

Дмитро ШУПТА
КОЛИМСЬКІ ДІВЧАТКА

Поема-реквієм

1949 року поблизу одного з колимських концтаборів за наказом Москви живцем потоплено в болоті близько трьох тисяч українських дівчаток віком 12—14 років — «чтоб некому било рожать бандеровцев».

* * *

В дротах вітрів полярні ораторії
Звучать не для калини чи верби.
Скупі для ока Колими просторої
Безмежні зачайлися скарби.

Лишайники з мохами
чемно щупляться,
Смерч комарів читає патерик.
Сюди, неначе спрут,
липучі щупальця
Кремль простягає через материк.

На світі має все свою колізію
І байдуже те, як її назвуть.
Десь в океані острів є Елізіум —
В раю тім душі праведних живуть.

А поміж Колимою та Іршавою
Затиснув неймовірним тягарем
Всіх монстр, поіменованій державою,
Немилосердний
більшовицький Кремль.

Для нього стало здійсненою мрією
Владарювати тільки з-під бича.
Переплелася влада з тиранією
У вседозволеність керманича.

Хто і чого нараїть нам нарайського,
І де воно тепер яйце-райце?
Гребуть-гребуть багатства
краю райського
Й хоча б де посадили деревце...

Грядуть часи осудження нащадками —
Всяк на слизькому падає льоду.

А нині ми з колимськими дівчатками
Продовжим до загибелі ходу.

Вони вже не відродяться із веснами,
Бодай до сонця вислати гінця.
Усі шляхи до раю піднебесного —
У драматичнім дійстві без кінця.

Ми ліземо тундроболотним місивом,
Хто здатен на прокляття і на крик.
Сюди загнали силу достобісову,
Що згодом підірве цей материк.

Вдротоване ГУЛАГу халабудище,
Безодня, де вже не існує час —
Все, що було, що є й коли то буде ще,
Примарою явилось до нас.

На цих шляхах ми квапимось
останніми —
Зібралися край світу, хто звідкіль.
Норильськими й Кенгірськими
повстаннями,
Й Майданами ще відгукнеться біль.
* * *

Спрут чемесить всі нації до болю,
Хто не змирився з долею раба,
Щоб додушити політичну волю,
Щоб вигасла народу боротьба.

І на покору згоди спрут не просить,
Покликаний у зародку душить
Усе, що до свободи дух підносить
Й за волю здатне подвиги вершить.

У цьому спрут таки досяг вершини —
Він гнав етапи, як по килиму,
І чад комуністичної машини
Накрив Інту й далеку Колиму.

Не вибирав, дорослим чи дівчаткам,
Аби усім хребти переломить,
А злочини старався запечатать
У мерзлоті Інти і Колими.

Бо як не юнь, кого зосталось жерти?
Тож, вибирай, а хоч — не вибирай...
І вимагав щодня нової жертви
Від спрута соціалістичний рай.

В глуху безодню соціалістичну
Погнала юнок, наче нелюдей,
Не зла недоля в тундру приарктичну,
А підла сутність явищ та ідей.

Де мамонта стежки і динозавра
Лягли в первісний допечерний вік,
Там відбулося те, що буде завтра,
До чого спрут кремлівський
всіх прирік.

У апогеї катувань і страчень,
У безмірі імперських володінь
Зі спрутових останніх передбачень
Збулась катюжна магія видінь.

Спрут зміг усе поставити на карту
І рай перетворити на гарміз,
Де конвоїри сталінського гарту
Женуть нас і сьогодні в комунізм.
* * *

Гір на виднокраї відроги —
Там воля, лиш тільки рвони...
Безлюдні колимські дороги,
Мов щупальця спрута вони.

Колимські дороги не знають
І звіра північного лап,
Одначе вони оживають,
Коли ними гонять етап.

У мерехті сяйво білисле
Чарує старих і дітей,
Хоч небо свинцеве нависле
Пригнічує душі людей.

Вібрує в зеніті, то низько
Пливе світломузика чень.
Та зірветься раптом вітрисько,
Й рятує ще каптур лишень.

Застібнута куртка по горло,
А ти, світломузико, грай!
Хай сяйво немеркнуче гордо
Розписує весь небокрай.

В природи є власні манери
Чи, може, в небесних царів —
У верхніх шарах атмосфери
Світити розлив кольорів.

Це явище дивне оптичне,
Приємне для ока й душі,
І є щось велично готичне
В рухливім живім міражі.
Але для дівчаток все — марне,
Хоч послане сонмом богів,
Не радує сяйво полярне —
Салют юкагірських вогнів.

Не виповнить катові душу
І юнок не звільнить з лещат,
Не виведе навіть на сушу, —
Воно не врятує дівчат.

Дзвенітиме в далях колимських
І влітку замерзла сльоза,
Де відсвіт огнів юкагірських
В полярному сяйві щеза.

Ти, схиблена з вірного шляху,
В стромину летиш повсякдень,
Жахалище, сповнене жаху —
Імперіє, трухла, мов пень.

Постійно здіймаючи шарварк,
З рук не випускаєш обух —
Керує країною варвар,
З якої тхне варварський дух.

Свою відбуваючи тризну,
Реваншем скупаєш вину,
В безпутності путлиць путизму
Нову розпалила війну.

Не збувся провіщений Третій
Пихато омріяний Рим.
Твоїх віковічних трагедій
Хльобне окупований Крим.

Гієно! Боротися з барсом
Тобі допоможе фашизм...
Трагічне підмінює фарсом
Освячений твій бандитизм.
* * *

Вічномерзлотна тундро Колими
В полярній покарлюченій березі,
Цих юних україночок прийми!
Обабіч конвоїри нетверезі.

В загибель їх веде остання путь,
Повернення з безодні тут немає.
Куди дівчатка йдуть, і йдуть, і йдуть,
І хто про це уже сьогодні знає?

Ступають тисячі худеньких ніг
Цих підлітків, яким не підлетіти.
Де-де обабіч не розтанув сніг —
Ідуть грузьким болотом.
Майже діти.

Прошкують юнки-підлітки на смерть,
Їх шестя просувається повільно
Шляхом, печаллю виповненим вщерть,
Де в розпачі вмовк вітер божевільно.

Полярне сяйво обірвало гру,
Від горя сіре небо помутніло.
Женуть дівчаток у страшну діру
Конвойні, згідно з приписом, уміло.

Неначе на прогулянку женуть,
Та хто й коли прогулюється тихо?
Без сміху, без розмов?
В останню путь
Дівчаток проводжає грізне лихо.

Безгомін з'їв ридання матерів.
Де наші юнки шлях цей перемісять,
Там жоден з конвоїрів не здурів

В поході до призначеного місця.

Свої гаївки в тундру понесли,
Свої колядки і свої щедрівки.
Стежки болотним мохом заросли
З чужих країв до рідної домівки.

Кремлівський спрут гвалтовно
оповив
Угіддя наші й з України смокче
Людини кров, яку не перелив
У Колиму, а перелити хоче.
* * *

Сполохається гуска, там — веселик...
А вдома — голоси пташиних нот
Звучать у наших українських селах,
Що сповнені буяючих пишнот.

Та нікому вродливих захищати,
О зброї — звір, і пес — теж лютий звір.
Усім мовчать наказано дівчаткам —
На слово має право конвоїр.

У тундрі болота холодні й гострі,
По них іти — неначе по ножах,
Тут слово дике — чи матюк, чи постріл,
І кожне з них несе убивчий жах.

Лишайник, мох полярний та осоки,
Гружаве дно й повітря не грімке.
Призначення їх — обривать високе,
Ставне і непокірливе, й стрімке.

Тепер ніяк не зробиш зайвий порух —
Закінчились дороги крижові,
Примарливо ступають душі поруч,
А це ж дівчатка йдуть іще живі.

І зникла твердь. Ніде немає суші.
Від жаху ціпенієш спроквола.
Відкраяні осиротілі душі
Дивились на приречені тіла.

Брести болотом далі неможливо,
Кінець тому, хто слабне й відстає.

Холонучи у відчаї тужливо,
Вже й голосу ніхто не подає.

В багні усі сліди дівчачі стерті,
Там відчай кожну душу охопив.
Тупе передчуття близької смерті
З очей немилосердний жах надпив.

Безодню тундри ми не подолаєм,
Для чого ж цей,
такий печальний, трай?
Полярне сонце понад небокраєм
Котилось, не заходячи за край.

* * *

...Дівчатка йдуть все далі від бараків,
Їм більше не вернутися назад.
Колючими дротами концентраків
Обнесених — не знатимуть досад.

Ніхто не заплямує їхню святість.
Іудо, чи отримав шеляг ти?
Похитуються, йдуть, щоб не зламатись,
Не думають, що мають полягти.
В північній сьйві вклучане галуззя,
Вогнями негасимо миготить.
Поразки бузувірського безглуздя
Очікує прийдешнє хоч на мить.

У тундрові, у прірвові палати
Ідуть вони, волаючи до нас.
Доба гряде, а з нею час розплати —
Святий для юних душ безгрішний час.

Трясовина — куди тут не біжи ти,
Та й хто куди, безсилий, побіжить...
Вогонь пекельний знов бажання жити
Запалить в душах. Знову, знову — жить!

Була година рання чи запізня,
Дівчаток сили кидали чимдуж,
І раптом пролунала тиха пісня —
Над тундрою співав хор світлих душ.
Лунала тихо, та була велика —
Ця пісня чисті душі береже.
Той голос неба тільки Бога кликав

Засвідчити безглуздя юних жертв.

Гірка печаль північної пастелі
Зволожена болотом, не суха.
Таємний голос мертвої пустелі
Звучить луною і не затиха.

Ця пісня — свідок лютого загину
Під шовком із мережив павучат,
Вона постійно рветься в Україну
Із душами невинними дівчат.

Дівчатка йдуть... В знятому мовчанні
Несуть свою всеббивчу німоту.
Скалічені, одначе — нездоланні,
Несуть, як прапор, правди наготу.

Ввижались мальви їм біля віконця,
А не оцей колимський талий сніг.
Обличчям всі повернені до сонця,
Хоча воно не пестувало їх.

Задивлені у сонце і у себе,
Вони — ще діти. Всі — іще малі.
Не вабило їх зілля тонкостебле
Чужої непривітної землі.

Уже не чули конвоїрських матів.
Позамерзали сльози в їх очах.
Їм після камер й після казематів
Недоля простелила смерті шлях.

В цій тундрі також не без вежової
В дротах кошари, наче у Кремлі.
Страшніш чужих доріг, землі чужої
Нічого не буває на землі.

* * *

Погнали в лайди,
мов на муки Байди,
У драговинні безвісті — углиб.
І не було їм тверді, а ні райдуг,
Якими душі праведні пішли б.

Хоча б вогню болотного оскалок
На вчинену загладу дочиста —

Три тисячі дівчаток, як русалок,
Червоний спрут загнав у болота.

Ні скрикнуть, ні сплакнуть, ні заскавчати
Вам не дано, ой, діточки мої,
Загнали вас, три тисячі дівчаток,
В Колимські заболочені краї.

Судосили вас біди невідчепні
І ця — в безодню тундрова тропа
За те, що тато й мама десь причетні
До визвольного руху — до УПА.

Батьки давно наклали головою
В бою чи у криївці за ярком.
Була чиясь матуся зв'язковою
В УПА, а тато — просто вояком.

Для вас уже нема нового часу,
Невільницям з Прута,
Дністра й Дніпра —
Женуть не заснувать колимську расу,
Хоч нинішня, тутешня — вимира.

А рідний край позароста куколем...
Живе до цурки вигибне — і все.
Аборигени вбиті алкоголем —
Їх «п'яна п'ятниця» вже не спасе.

Приніс букет московський венеричних
Невиліковних капосних хвороб
На Колиму ГУЛАГівський опричник,
Бо іншого і статись не могло б.

Нам нічого сувору долю злити,
За це Ти нас, Всевишній, не карай,
Що випало скорботно заселити,
Залюднити золотonosний рай...

Плануються для цього навіть юні,
Для чого не придатний старожил —
Народяться і красені, й красуні
З копальнями золотonosних жил.

Багатства тут немислимо казкові,

Потоки їх — прями́сінько в Москву
ПосиплютьсЯ в зернятах чи піскові,
Як розсипи коштовного піску.
Оцінено найвище кожну драгу,
Де самородком кожен метр пропах.
І жертвами невинними ГУЛАГу,
І вашими тілами в болотах.

Вічномерзлотно Колими заперті
Ворота — їх не візьмуть і ломи.
Тут що не балка,
то й Долина Смерті —
Останнє коло пекла Колими.

Клондайком стане Колима заліська,
Скарбівня перемішених боліт,
Бо кліка «небожителів» кремлівська
Зазябрити запрагла цілий світ.
* * *

В небі навіть розкрилений птах
Не кигиче над тундровим раєм...
Зачекалися за небокраєм —
Ген, бараки в колючих дротах.

За дротами сумні матері —
Їх серця у надриві з печалі
Залишилися, мов на причалі,
Та у небі зірок ліхтарі.

Заніміння — й ні зойків, ні сліз.
І суціль комашнею покриті
У тванюці, мов черви в кориті,
Кривуляки полярних беріз.

А дівчатка бредуть золоті,
Вже й не вірять своєму чучундрі —
Правда мохом покрилася в тундрі
У полярній німій мерзлоті.

Йдуть і йдуть, бредучи босоніж,
Передишки минають спокусу
У краю кровопивного гнусу,
Де в безвихідь веде бездоріж.

Йдуть по бабиному животі,

Де ще не пролягали маршрути
І кування зозулі не чути —
Довгих років би їм у житті.

Це вигнання — пекельня страшна,
Кітловина гвалтовного глуму.
Заспівають вітри свою думу —
Їх накриє німа тишина.

До небесних угідь неземних!
Мерхли в них навіть проблиски віри...
Дратівливі хмільні конвоїри
І вівчарки скажені при них.

Їх команди облудні слова
Поглинаючі, повні принижень.
Крик здійма наполоханий крижень,
Жухне-в'яне трава-батлава.

Поглинає останні сліди
У безодню колимських дівчаток,
В прірву загнаних, наче качаток,
Що потрапили з горя сюди.

* * *

Де літо з тундри хлань вчинило плютну
Під завивання дике хижаків,
У засланих на Колиму безлюдну
Дівчаток відлучили від батьків.

І задрижала Колими споруда —
Всі щупальця напхвваті тремтять.
Вони з жадоби душогуба-спрута
Накинулись дівчаток обмотать.

Завібрували щупальця в екстазі —
Ворушиться дорога Колими.
Дівчаток не погнали в цьому разі
Ні до копалень, ані до тюрми.

Заглушується чайчине квиління,
Де хмарами дзвенячий гнус літа.
Квилить душа ячанням покоління,
Яке пішло на страту в болота.

Всі жертв сліди засипле снігу мерва.

Та тільки не зникає молоде —
Пекучий біль наструнченого нерва,
Надсадливо вібруючи, гуде.

* * *

Не зникли юні мрії і надії,
Нездійснене ми маємо здійснить.
Свобода й воля кличуть нас до дії
Часи не перетруть одвічну нить.

Вона жива, болюча й неспалима,
Вона, як промінь сонця, не згора.
Постали у дівчат перед очима
Квітучі береги Дніпра й Дністра.

Убога мерзлота в полярнім зіллі...
Одначе, в цій пустелі, навпаки,
Клечальної Зеленої неділі
У тундрі їм привиділись святки.

Ввижалась конвоїрові кокарда...
А юнкам видавалося щокрок —
У кожної із них дзвеніла згарда,
На кожній з них — з кісниками вінок.

Вони ще не діждалися любові.
Й не в кожної вже з них була рідня.
Тепер — ні мук, ні стогонів, ні крові,
Ні попелу у порожнечі дня.

Бредуть болотом мовчазні дівчатка —
Змиває слід сколочена вода.
Та ще німа заціплена мовчанка —
Ніхто про тих дівчаток не згада.

Мовчущо спить колимський край
омшаний,
Де тисячі дівчаток йдуть і йдуть...
О! Як потрібне їм хоч слово шани
І пам'ять про стражденну їхню путь.

Доба ганьбу поклала на скрижалі,
Яка і досі цілий світ трясє:
«Бандеровцев чтоб больше
не рожалі...»
За це їх умертвили. От і все.

* * *

Зорі їм у небі не мигали —
Йшли дівчатка, як в страшному сні.
Про пощаду юнки не благали —
Від розпуки в тундрі мовчазні.

Їм не уділили по набою,
Не давали випити отрут.
Став їх шлях рікою вогняною,
У якій пливе червоний спрут.

Злочинам його немає міри —
Їх не покрива ніяка мжа.
Все перетоптали конвоїри,
Де живого й мертвого межа.

Вам, собаки, захищати Молох,
Бо на те вас, озвірілі пси,
Вишколив досвідчений кінолог
Рвать людину, Господи, спаси!

Нюх і слух ви маєте належний,
Щоб команду виконати «фас!»
І про вас не скажеш, що ви — лежні,
Знаєм, не врятуєшся від вас.

Розтерзати жертву безборонну
Із колючодротих таборів,
Кинувшись, неначе на ворону,
Крізь пекучу хмару комарів.

Це для вас щоденна справа звична.
Жодній жертві захисту нема.
Зона вся ГУЛАГівська — арктична,
Їй ім'я — бездонна Колима.

* * *

Поруч з вами йдуть песиголовці,
Жертва в них у кожного — на клі:
Москалі — рязанці і тамбовці,
Сказано — скажені москалі.

Хто їх тільки й звідки не потунав?
Всім вони — затяті вороги.
За часів Петра спалить Батурин,
Мешканців скаравши до ноги.

Прирікати кожного на муки...
Кожен — кат і кожен з них — пілат.
Матерям повідтинати руки
Й голови відтяти в немовлят...

В них система вишколу змійова —
На ординстві вибуяв бур'ян.
Господи, як банда Муравйова
Тисячами нищила киян!

Згасли безневинними закланці,
Жертвами розбою та облав
Тільки через те, що в вишиванці
Чи українське слово промовляв...

Кров людську пролити —
в цьому подвиг,
Килими багрить в невинну кров.
Колими настав останній подих —
Псиний гвалт усе переборов.

Вибабране в злочини сумління —
Пасете отару ви людську,
Виселену в болота, в каміння
Чи у жар азійського піску.

Вовче кодро, скопище шакалів —
Іншого вам імені нема —
Від московських хижих генералів
І до вас, ким повна Колима.

Грабувать, нахабно брати в набір,
Черепами всипать гобелен —
Безберегий світовий концтабір
В межах від Чопа й по Уелен.
* * *

Конвойні не спонукують до бігу —
На марші в конвоїрів свій манер.
По тундрі бруднуваті купи снігу
Не станули і влітку. Дотепер.

Колона йде... Припинена балачка.
Лишень болото тундри чвакотить.
Для ноженят яка в кого взувачка?

Підковами конвой не цокотить.

У конвоїра вистача набоїв,
На безкінечний шлях, який замрів
У гості до приморських звіроїв
Чи, може, в гості до оленярів.

Для конвоїрів чути голос рацій.
Вода хлюпоче, під ногами — лід.
Щокрок до екстремальних ситуацій
Не вимагав готовності похід.

Розкішна болотнівка, як перина.
М'якенька бойлава, неначе пух.
Кишить летюча хмара комарина
І мошки, й гедзів та кусючих мух.

І не ясир в степу вели татари —
Торкались личок і чарівних брів,
А спраглі крові ненаситні хмари
Бозна-яких летючих упирів.

Віддайтеся цим кровососам, дітки, —
Їх осоружні крила скрізь бринять.
Не вам вітровки та енцефалітки.
Ви без антимоскітного вбрання.

Не вам хоча б якийсь
хімічний засіб.
Вас упирі з'їдають на ходу.
На вас конвойні зирять дуже ласо —
Задовольнити похоть і жаду.

Довкіл буяє тундра буйноквіто
На безмірах просторів Колими.
Зійшло спекотне і коротке літо —
Надходить ніч полярної зими.

* * *

Куди ж дітей ти гнала у болото?
Чи охопив невиліковний сказ,
Розбещена, звіріючи, сволото,
Який і хто б не дав тобі наказ?

Без Бога у душі своїй порожній.
Та злочинів таких не бачив світ!

Три тисячі по тундрі бездорожній —
Дівчаток на загибель. Маків цвіт!

Від лиходійства й спирту оп'янілі?
Сумління вам безкарність відніма,
Катюги невмолимі, знахабнілі,
Для вас людського імені нема.

При зброї ви і взуті, гамадрили.
Дорога смерті — босій дівторі.
Чи вас від вурдалаків народили
Вовчиці хижі, а не матері?

Пізніше тихнув спів, але до співу,
Як розпочався дикий той шабаш,
Чи хто молив святу небесну Діву
І хто казав по себе «Отченаш»?

Опричника не йнять лихої смерті.
Замість душі в них в кожного — лагно.
І рухла тундра з видимістю тверді —
Підтале, розболочене багно.

Одначе, слався, каторжна робото!
Катюги і не ймуть свою вину,
Які дівчаток гнали у болото —
Все далі й далі у трясовину.

Ці болота недоля розмісила
Для нашого страждання, наших мук,
Де не живе й сама нечиста сила —
Болотяник заклятий чи тулук.

Утім, нічого дивного немає —
Гружавину покриє патлама.
Смертельна тиша злочин приховає
Й зима, на котру щедра Колима.

* * *

А їх вели... В безодню просто гнали...
Ще й досі в тундрі болота дрижать.
З Москви так наказали генерали:
«Чтоб некому бандеровцев рожать»...

До того, як взяли під карабіни,
Для них було повторене стократ:

— Зречіться від батьків та України! —
Усе, що вимагалось від дівчат.

І зойкнула з Дніпром далека Тиса,
Душа знялася високо, мов птах,
Коли втонула перша із трьох тисяч,
Невинна жертва в тундрі, в болотах.

Пішла на дно багнуки вікової,
Сховалася, як в нірку ховраха.
Її Господь всевишній упокоїв
На луках неба душу без гріха.

Високе небо, цей трагізм засвідчуй —
Ступати, мабуть, легше по ножах.
В очах дівчаток зачаївся відчай
І розпач задушив душевний жах.

Із цих дівчаток жодна не кохала,
А вже для всіх вогонь життя зачах.
І юних душ колона потахала —
Зникала в конвоїрів на очах.

В безодню третя тисяча гинула.
Схлипнули й захлинулись мочарі,
Коли остання дівчинка втонула —
З'явився блиск Полярної Зорі.
* * *

І забриніла зумером маячка,
Й покликала сумління, як магніт,
А перед конвоїрами мерячка
Шлях заступила у блигомий світ.

Знов тванню затяглась бездонна дірка
Більмом зіниці кожного ствола.
І раптом з неба грізним сяйвом зірка
Конвойних на мерячку повела.

Хто йшов на повен зріст,
хто навкарячки,
Хтось каявся із них і був ласкав.
Та вабив клич облудної мерячки —
До себе кликав і не відпускав.

Когось вела на клич уява хвора.

Аякже. Всі вони — богатирі!
Полярна Зірка зіркою майора
Для когось увижалася вгорі.

В подонків тих була
така сверблячка —
За зірочку підвищують платню,
Із чим вітала кожного мерячка,
Вмикаючи собачу гавкотню

Здавалось їм,
що йдуть вони по трупах,
Здавалось їм — нарешті повезло...
Шанкровані, у сифілісних струпах
Несли вони не тільки тундрі зло.

Конвойним приключилася гарячка —
Вони посліпли, їм заклало ніс...
Глухого спрута вивела мерячка
У світле майбуття — у комунізм.

Мерячка їм усім забила баки,
Тож вижив звір, на те воно й Сибір.
В концтабір повернулися собаки
І не вернувся жоден конвоїр.
* * *

Загарбаних і простору, і неба,
І стільки в тебе злиднів та багатств,
Орда московська! Що тобі ще треба?
Не здатна ти молитися й благать.

Молитвенно розсипана на стрази,
Втрачай останні залишки мети!
З безоднею великої образи
Тобі ніде прощення не знайти.

Бо від государя і до сатрапа
У тебе душі сповнені чудер.
Просмолена ти хижістю касапа,
Москаль у тебе кожен — живодер.

У тебе в небі, в морі і на суші
Побоїща тривають ножові —
Суціль панують здавна мертві душі,
А знищені, дівчачі, — всі живі!

Вони тобі — чужі й такі далекі —
Від помсти їх ти вже не утечеш.
Обурення переростає в клекіт,
А ти собі останній саван тчеш.

Себе ти догризаєш до окістя,
У жовчній злобі мінішся з лиця.
Тобі немає радісного місця,
Захмелена — в пияцтві до кінця.

У тебе всі — раби, підніжки, слуги.
Для тебе всюди — вирви на соші.
І невимовні чорні крила туги
Тебе накрили, хижу, без душі.

* * *

Для тебе в майбутті — нема нічого.
Все, що ти мала, втратила навек.
Із туги твій, із відчаю страшного
Безчестя виповнятиме потік.

Ти дихаєш сибірно-заурально.
Уся твоя безмеж — колимська твань.
В імперії всім жити — аморально.
Ти звиродніла вже від зловживань.

Навальна ти з поразками впереміж,
Тебе вже не врятує дев'ясил.
Твоя розпука і фізична неміч
Призводять тільки до згасання сил.

З покарою тобі не розминутись.
Дівчатка юні в тебе — на десерт.
Тобі ніколи вже не схаменутись
У пожиранні тисячами жертв.

Затурканий народ мовчить терпляче.
Комуноїди ж, як від блекоти —
Втішаються безкарністю одначе
В шаленій озвірілості кати.

На очі всім наліплюють полуду...
Ти тільки й прагнеш, де б кого вкусить.
Зачумленого безпросвіттям люду
Ніяка сила вже не воскресить.

Душа твоя камінна — з діориту,
Вона не знає совісти гризот.
Сучасність підлу і несамовиту
Не затуляє віри горизонт.

Злодієш ти! У пошукові вигід
Себе саму давно пережила.
Глуха, просякла мрякою безвихідь
Мертвенної застиглості дійшла.

Жах сієш ти такий не випадково —
Тобі нема прощення далєбі.
Душі останнє вимовлене слово —
То реквієм останній по тобі.

* * *

Давно твої вже піддані поспиті —
До грабежу в них тільки ненасить.
Ніяка сила живодайна в світі
Не зможе їх жадови погасить.

За злочинами ти стоїш найвище
І звиродніло плем'я молоде.
А Дантовими колами очищень
Ніхто уже тебе не поведе.

На злочини катюжні ти поспіла,
Не маючи для розквіту зернин.
Морально ти, імперіє, зіпріла —
І смертоносний твій кадаверин.

Злочинні конвоїри і солдати —
Їм ніч потрібна, а не ясний день.
Ти так і не навчилася страждати
І не придатна вже для одкровень.

Дорогою в безодню без зупинки
Чи хтось пройти наважиться колись?
— Зречіться хоч тепер, що українки!
Дівчатка й перед смертю не зrekliсь.

Так страчені і не почили в бозі,
Бо зречення не мало сприйняття.
На зболотнілій тундровій дорозі
Пішло в безодню варварства буття.

Буть скоморохом в ролі зубоскала
Тобі, мабуть, призначили святі.
Нечистій силі душу ти заклала
І зрадила духовній висоті.

Кінець твоїх смертельних хороводів,
Зловісна, з апокаліпсисом зла,
Ти від останків знищених народів
Сама себе кістками загребла.

У розпалі твоє полярне літо,
Але шляхи безодні розвезло.
В твоїй катівні, довбана еліто,
Ніхто не здатний бачити вже зло.

Попри бридку й злоріку теревенність
Усе-таки оновлюється світ.
А Україна дивним птахом Фенікс
Постане врешті з попелу й боліт.

Ще будеш їй ти ноги цілувати
Й жахатимешся дикої Москви,
Коли по світу підеш старцювати
І понесеш залатані сакви.

* * *

Хто нам приніс неволю й мракобісся?
Прийшов по власну гибель супостат.
І повіддю вогненного Полісся
Розлився збройний опір до Карпат.

Загибель наша завше є початком,
Як забуття стирається наліт.
Вітчизна птахом Феніксом, дівчатком
З колимських підіймається боліт.

Знайшлась там прірва
кожному шрубку
З Дністра, Дніпра і з Ворскли
та Дінця.
Страшну твою імперську м'ясорубку
Пройшли усі, невинні, до кінця.

Полярний свідку, скривджена березо,
Ти знаєш, що дівчатка — не раби.

І їхній день горить вогненнолезо
Над прірвою кривавої доби.

Їй не потрібно фальші, ні підробок.
Трагічно занапащеним серцям
Вона жахтить,
як монумент-надгробок
Фашистським і комунівським жерцям.

Болюча правдо, сущий ізмарагде,
Здається, час катюжний відгостивсь.
Про злочин правда вирватися прагне
Й світами якнайдалі пронестись.

Про те, як ми у тридцять третім пухли,
Як вистріляні потім підзакіт.
До нас і наших бід цей світ —
оглухлий,
Осліплений брехнею цілий світ.

Нас позбавляли живота й оселі
На всіх етапах — аж до Колими.
А ми ішли снігами, крізь пустелі,
Крізь полум'я на згарища й громи.

Ніде ми не зламались анітрохи —
Упертий розпач палахтить вогнем.
Хода в безодню підлої епохи
Закінчиться — її ми не збагнем.
* * *

До катувань північний край незвиклий.
А тут у жертву — юнок тисячі,
Які бредуть болотом, наче виклик,
Світанком, вдень, увечері, вночі.

Вони пречисті, наче зорі ясні —
Приречені, зневажені усі,
Згвалтовані й незаймано-прекрасні
При гідності, в божественній красі.

Злий гавкіт конвоїрів та вівчарок
В багнюці тундри — їм усім жених.
Невінчані три тисячі дівчаток —
І сліду не лишилося по них.

Ішли без Бога чи, можливо, з Богом,
Про це вже їх ніхто не запитав.
На обрії, крім сонця золотого,
До океану — вічна мерзлота.

Ніхто не подає команд «полундра!»
Зриваються куріпочки й качки...
Розверзлої рихтованої тундри
Дівчатка — українські квіточки.

Жахіття наростає з кожним кроком,
А конвоїри квапляться чимдуж.
І не окремий біль суцільним шоком
Опанував три-тисячами душ.

Відчуй найболючіше їх, доби біль,
Стопроклятуца прірва — Колима.
Бредуть вони за обрій на загибель —
Їм порятунку жодного нема.

Дай, Боже, для рятунку хоч пір'їну.
Води — розливи, та не можна плити.
В цій тундрі стомільйонну Україну
Не вдасться дикунам перетопити.

Бездонна прірва Колими у серпні...
Бредуть...
А тундрі — геть немає меж.
Умертвлені і все-таки — безсмертні,
Змордовані — й неподоланні все ж!
* * *

Понад пекельністю земною,
Де крила обпалив і птах,
Ідуть і йдуть переді мною
Дівчатка в тундрі, в болотах.

Із ними й ти, моя Вітчизно,
І поділяєш їхній біль.
Прошкую я, хоча й запізно, —
Їх прагну вивести звідтіль.

Ідуть нескорені, не вбиті
Й на помсту кличуть, як на бій.
І запеклися в діориті
Їх болі гронами надій.

Не чути їхнього квиління,
Як ниє серце молоде.
Дівчаток юне покоління
З епохи карної іде.

Їх, україночок, — мільйони
В страшній ГУЛАГівській дірі.
А це ж — незвершені мадонни,
А це ж — майбутні матері.

У гвалтівничому ГУЛазі
Їх загубилися сліди.
Але вони ідуть наразі
З боліт колимських аж сюди!

Комусь примариться встоп'яте,
Хто не втонув іще в гріхах,
Все покоління розіп'яте
На етапованих шляхах.

Своїх ми маємо героїв.
Своє, відомо, — не чуже...
Прояв необозримий прояв
Небесна сила береже.

1995—2011—2014 рр.

Пояснення деяких ужитих слів

Арктична тундра — безліса природна зона, що простягається на північ від зони тайги.

Бабині животи — трясовинні болота.

Білислий — белесоватий (рос.).

Болотівка — болотяна рослинність.

Бойлава — те ж.

Вітровка та енцефалітка — захисний одяг від комарів, гнусу.

Вклучувати — прикрашати зеленими гілками (клучанням).

Елізіум — міфічний потойбічний острів, де мешкають душі праведників; царство щастя і краси, рай.

Інта — заполярне місто, ГУЛАГ, де катували українців.

Іршава — місто в Західній Україні.

Кадаверин — трупна отрута.

Касап — живодер, кат.

Кінолог — дресирувальник собак.

Кло — ікло, клювак.

Клондайк — річка та золотоносний район у США.

Лайди — (фін.) заболочені тундрові луки.

Маячка — привид, маячіння.

Мерва — потерть, тут — заметіль.

Мерячка — див. поклик Полярної Зірки.

Оскалок — зблиск.

Плютний — розгрузлий, непрохідний.

Поклик Полярної Зірки — так на Далекій Півночі називається мерячка, стан, коли простуєш у тундру, не розплющуючи очей, назустріч примарному вогню.

Полярне сяйво — оптичне явище, яке відбувається у верхніх шарах атмосфери, світіння окремих ділянок нічного неба, що швидко змінюється тривалістю від кількох хвилин до кількох діб.

Потяхати — танути (приклад: сніг тане).

«П'яна п'ятниця» — щось на зразок м'якого сухого закону, коли спиртні напої продають лиш в останні три дні тижня.

Стрази — біжутерні прикраси.

Судосити — зустріти.

Тулук — вовчєня.

Уелєн — портове місто над Берінговою протокою.

Чемасити — душиити.

Чоп — прикордонне місто в Західній Україні.

Чучундра — символ божества.

Шанкр — одна із стадій сифілісу.

Юкагірські вогні — див. Полярне сяйво.